

Управління культури і туризму, національностей та релігій
Сумської обласної державної адміністрації
Обласний комунальний заклад
«Сумська обласна дитяча бібліотека ім. М. Островського»

Його надихав наш край

*(до 150-річчя перебування
великого російського
композитора П. І. Чайковського
в Тростянці 1864 року)*

Петро Ілліч Чайковський (1840-1893) – російський композитор, диригент, педагог, музичний і громадський діяч. Походив з українського роду Чайок. Його прадіди були козаками, а дід композитора, народжений на Полтавщині, навчаючись у Києво-Могилянській академії, узяв прізвище Чайковський.

Народився майбутній композитор у В'ятській губернії, нині місто В'яткінськ (Удмуртія). За словами самого композитора, «виріс у глухомані, з раннього дитинства перейнявся невимовною красою характерних рис російської народної музики».

Після закінчення Петербурзької консерваторії в 1865 році він переїздить до Москви викладати в Московській консерваторії.

Ще навчаючись у Петербурзі, 1864 року 24-річний студент завітав до Тростянца в маєток свого приятеля Олексія Голціна.

Маєток був побудований у 18 ст. Тут композитор відпочивав після зимових занять у консерваторії і серед мальовничої природи писав партитуру «Грози» – першого великого симфонічного твору за мотивами драми О.М. Островського.

Олексій Голіцин влаштовував для Петра Чайковського різні свята і гуляння біля гроту в урочищі Нескучне.

Перше перебування Петра Чайковського в Україні стало символічно пророчим: композитор був окрилений натхненням і мав надзвичайну працездатність. З того часу рік у рік, від молодих років до кінця життя приїздив композитор на батьківщину предків. Випадковий збіг обставин, що спричинився до першої поїздки, призвів до потреби щорічного і щоразу хвилюючого повернення до цієї лагідної землі, на якій за п'ять років загального перебування народилося майже сто його творів.

У Тростянці Чайковський познайомився, а московською зимою 1871 року заприятелював з нащадком засновника міста Суми, козацького полковника Герасима Кондратьєва – Миколою Дмитровичем Кондратьєвим, який мав дотепний розум, розвинене почуття прекрасного. Йому композитор присвятить фортепіанний твір «Вечерние грезы».

«У мене багато приятелів, але таких, з якими душу відводиш, як, наприклад, з Кондратьєвим, – зовсім немає», – напише він згодом, а в іншому листі назве Кондратьєва «другом у повному розумінні слова».

Жителі міста, місцева влада пам'ятають, що з їх містом пов'язана творчість видатного композитора. 1984 року в міському парку відкрито пам'ятник П.І. Чайковському роботи скульптора М.М. Суходолова та архітектора А.І. Дейнеки. На будинку, де жив композитор, встановлено меморіальну дошку. У місцевому

краєзнавчому музеї, що розташований в одному з двох флігелів, є дзеркало і фортепіано, які вважають «сучасниками» композитора.

На знак вшанування творчості П.І. Чайковського, пов'язаної з Тростянцем, очільниками Тростянецької міської ради 2013 року започатковано новий проект – Всеукраїнський фестиваль класичної музики «Чайковський-Fest». Перший фестиваль пройшов під слоганом «Чайковський і мистецтво ХХ століття».

Уже стало традицією кожного року наприкінці травня проводити свято мистецтв «Дні П.І. Чайковського в Тростянці».

У 2002 році з ініціативи викладачів-музикантів сестер В. і Л. Макарових був заснований фестиваль-конкурс юних музикантів «Пролісок», присвячений перебуванню П.І. Чайковського на Сумщині. Останній день фестивалю тепер проходить виключно в Тростянці, у відреставрованому маєтку князя Голіцина.

ЛІТЕРАТУРА

Артюшенко, Микола. Тростянець – історія і сучасність / М. Артюшенко // Земляки : альманах Сумського земляцтва : вип. 5. – Суми : Собор, 2009. – С. 209-218.

Бабинець, Т. Тростянець. Пам'ятник Чайковському. Встановлений на честь 120-річчя перебування в Тростянці великого композитора / Т. Бабинець // Сумщина. – 2005. – № 46. – С. 1.

Белінський, Олег. Лебедина пісня Чайковського : [Петро Ілліч Чайковський і Україна. Поїздка композитора до Тростянця 1864 та 1871 рр. та в Низи 1874 року] / О. Белінський // Наука і суспільство. – 2013. – № 3-4. – С. 44-49.

Жмурков, Владислав. Регіональний телеміст об'єднує країни : агенція промоції «Суми» організувала для шанувальників творчості П. Чайковського спілкування : [у рамках фестивалю «Іменини Петра Чайковського»] / В. Жмурков // Голос України. – 2013. – № 127. – С. 7.

Классик и его современники на Сумщине : (о пребывании П.И. Чайковского на Сумщине : первое знакомство с Сумщиной состоялось в 1864 г. в Тростянце) // Панорама. – 2007. – № 20. – С. А12.

Князев, Владимир. Тростянецкая нотка : состоялся первый областной фестиваль

музики ім. П.І. Чайковського / В. Князев // В двух словах. – 2008. – № 22. – С. А12.

Копиця-Карабиць, Маріанна.
«Чайковський-FEST»: обнадійливий початок : [П.І. Чайковський і його перебування в Тростянці; вшанування пам'яті композитора на Сумщині] // М. Копиця-Карабиць // Музика. – 2013. – № 6. – С. 40-41.

Места, вдохновлявшие гения : в следующем году исполняется 150 лет со времени первого приезда Чайковського в Украину : [перебування композитора на Сумщині] // Данкор. – 2013. – № 29. – С. А8-А9.

Перлина Тростянця : історико-культурний комплекс у Тростянці – безсумнівно, окраса і перлина Сумщини, її візитівка. Ще в далекому 1720 році тростянецькі землі стали власністю духівника царя Петра I – Тимофія Надаржинського // Сумщина. – 2014. – № 5. – С. 28-29.

Походив з українського роду Чайок : Петро Чайковський (1840-1893) // Шкільний світ. – 2012. – № 15. – Музика. – 2012. – № 4. – С. 18-20.

У нас буде фестиваль класичної музики! : (12.03.2008 видано наказ управління культури і туризму ОДА «Про обласний відкритий фестиваль класичної музики ім. П.І. Чайковського») // Сумщина. – 2008. – № 39. – С. 3.

м. Суми, вул. Петропавлівська, 51
тел./факс: 22-00-82, тел. 22-00-66, 22-00-82

<http://sodb.sumv.ua>
biblioteka.sumv@mail.ru

Склала
Відповідальна за випуск
Комп'ютерний набір
Тираж 5 прим.

Стеценко Н.В.
Тогобіцька Л.М.
Оберлянд І.М.